



BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm001872



Dane szczegółowe

Właściciel: **kustosz**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **II Rzeczpospolita (Polska)**
Znaleziono: **b.d.**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **GRABSKI**
Wytwórca: **GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica: **24.0 mm**
Typ uszka: **drut**
Rant: **●--|**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- monogram [latin-D; latin-E; latin-K; latin-L; latin-W]

Przeznaczenie

- kolejowy

Ostatnia aktualizacja: **2018-02-04 11:42**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.12

Opis guzika btrm001872

Polski guzik kolejowy z okresu II RP

© buttonarium.eu

Awers przedstawia uskrzydłone koło lokomotywy (uniwersalny symbol kolejarzy), powyżej umieszczono symbol silnika elektrycznego (?) z rozchodzącymi się na boki piorunami (uniwersalny symbol elektryczności), na samej górze umieszczono skrót K.E.Ł., na obrzeżu guzika występuje pojedynczy, wypukły rant.

Rewers sygnowany: BRON. GRABSKI 20 38 ŁÓDŹ.

Ciekawostka

Guziki tego typu występowały również w rozmiarach 22 i 26 mm, a być może i w rozmiarze 16 mm.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik należał do pracownika Łódzkiej Wąskotorowej Elektrycznej Kolei Dojazdowej, które powstało 6 stycznia 1899 roku. W 1948 roku doszło do połączenia ŁWEKD i KEŁ (Koleje Elektryczne Łódzkie) i powstały Miejskie Zakłady Komunikacyjne w Łodzi, obecnie funkcjonujące jako Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne - Łódź.

Ciekawostka

Ten konkretnie guzik został wyprodukowany w 1938 roku, o czym świadczy sygnatura "38".

Źródła



[Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)



[Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej - Przegląd techniczny, 1911, t. 49, nr 13, s. 266](#)



[Kustowski W. - POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku, Kraków 2014](#)



[Wikipedia.pl - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne - Łódź](#)



[www.mkmlodz.webd.pl - Łódzkie tramwaje i autobusy](#)

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki

● W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*^[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:

- do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53

- mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83^[2].

● W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego^[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego^[4].

● Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.

● Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa^[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: [ŁZG](#))

Źródła



^[1][Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce \(z wyjątkiem m. st. Warszawy\) na 1939 r.](#)



^[2][Pozycja](#) ^[1] - strona 946



^[3][Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski](#)



^[4][Wikipedia.pl - Polesie \(dzielnica Łodzi\)](#)



^[5][MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246](#)



[Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988](#)

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

